

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1. до 5. вкл.

В древна Елада най-свещеното късче земя е Олимпия, чието име и традиции са живи и сега. Нейният разцвет започва, когато дорийците издигат тук светилище в чест на бащата на боговете – Зевс.

Името на древния град се свързва с най-известните състезания, т.нар. олимпийски игри. Херакъл, великият митичен герой от древността, се смята за основател на игрите, организирани в чест на Зевс, които в продължение на около 1 200 години – от 776 г. пр.н.е. до 393 г. от н.е. – се провеждат на всеки четири години.

Център на археологическите разкопки в Олимпия е дорийският храм на Зевс от времето между 470 и 456 г. пр.н.е., където първоначално се намира огромната статуя от злато и слонова кост на седящия Зевс Олимпийски, дело на Фидий. Храмът на богинята Хера, разположен северно от храма на Зевс, принадлежи все още на античната епоха. В него са запалвали олимпийския огън.

Стадионът на Олимпия е мястото, където са се провеждали олимпийските игри. Той е с дължина почти 193 м и с дълъг цилиндричен вход, наричан крипта. Там са допускани като участници и зрители само мъже. Единствената жена, която е допускана по време на игрите, е жрицата на богинята Хера. Във всички времена стадионът е възприеман като природна даденост. Зрителите са седели не върху помпозни мраморни стъпала, а върху земни насипи.

1. Коя е темата на текста?

- А) първите олимпийски игри
- Б) древният град Олимпия
- В) стадионът на Олимпия
- Г) храмовете в Олимпия

2. Кое от посочените твърдения е вярно според текста?

- А) Единствената жена, допускана да присъства на игрите, е богинята Хера.
- Б) На олимпийския стадион зрителите са седели върху мраморни стъпала.
- В) Статуята в дорийския храм на Зевс е изработена от Фидий.
- Г) Храмът на Зевс е разположен северно от храма на богинята Хера.

3. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) Дорийският храм на Зевс е от V в. пр.н.е.
- Б) Херакъл се приема за основател на олимпийските игри.
- В) Олимпийския огън са запалвали в храма на Зевс.
- Г) Стадионът на Олимпия е с дълъг цилиндричен вход.

4. В какъв залог е глаголната форма в подчертаното изречение в текста?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

5. Как е осъществена връзката между първото и второто изречение в последния абзац от текста?

- А) чрез контекстови синоними
- Б) чрез лексикално повторение
- В) чрез лично местоимение
- Г) чрез показателно местоимение

6. В коя от думите е допусната правописна грешка?

- А) въплъщение
- Б) преусмисляне
- В) препятствие
- Г) безспорно

7. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) голяма, поляни, засмяни
- Б) отегчителен, сватба, смекча
- В) извънтя, отенък, поддръжка
- Г) военнопленник, странноприемница, племеница

8. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?

Машинописката (А) се оказа идеялният (Б) сътрудник – съдържан (В) и коректен (Г).

9. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Кандидат-гимназистите трябва да подадат документи до 6 юни.
- Б) Тя мечтаеше да се отдаде на оединение и хубаво да си почине.
- В) Двадесет годишната учителка Райна Попгеоргиева ушила знамето на свободата.
- Г) От време навреме преваляваше слаб снежец.

10. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

Не ме учи с кой (А) да се срещам, а мисли за своите (Б) собствени проблеми, защото няма на кого (В) да се оплачеш и никой (Г) не може да ги реши вместо теб.

11. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) Игумена го няма в манастира и Илийца моли Евтимий да прочете молитвата за здраве.
- Б) Бургаска и Варненска област бележат висок икономически ръст.
- В) В стиховете си поетът възпява своя роден край.
- Г) Една фраза може да се произнесе по два начина.

12. – 14. Коя е правилната форма на думата в скоби?

(Съответния отговор запишете в листа за отговори на предвиденото място.)

12. Иван е (най-добър) човек, когото познавам.

13. Оригиналят е изгубен, но се пазят три (препис).

14. Господине, бъдете (откровен) и ни разкажете всичко, което сте (видял).

15. – 16. При коя от двойките думи отношението е като в посочената двойка?

15. паметник – гранит

- А) вилица – ястие
- Б) килия – затвор
- В) скрин – махагон
- Г) страница – книга

16. *ковач* – *чук*

- А) *рибар* – *риба*
- Б) *автомонтьор* – *кола*
- В) *шивач* – *игла*
- Г) *учител* – *ученик*

17. В кой ред фразеологичните словосъчетания са синоними?

- А) *костелив орех* – *на пух и прах*
- Б) *излизам от кожата си* – *наливам масло в огъня*
- В) *заравям томаховката* – *играя си с огъня*
- Г) *отгоре-отгоре* – *надве-натри*

18. Кое словосъчетание може да се постави на празното място в изречението?

Всички медии отделят..... на събитието.

- А) *важно значение*
- Б) *голямо внимание*
- В) *главен акцент*
- Г) *основна тема*

19. Какви са подчертаните думи в изречението от лексикална гледна точка?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

Всички от голямата компания оживено и шумно обсъждаха предстоящата изпитна кампания.

20. Кое от посочените фразеологични словосъчетания е със значение *променя поведението си*?

- А) *запъва се като магаре на мост*
- Б) *хвърля ръкавица*
- В) *запява друга песен*
- Г) *обира си крушите*

21. Посочете вида на изречението по състав.

Наредени на дълга печална върволица, проточена като голяма гъсеница из полето, селяните – измъчени, боси, гологлави – мълчаливо вървяха след белите черковни хоругви.

- А) *сложно съчинено изречение*
- Б) *сложно съставно изречение*
- В) *сложно смесено изречение*
- Г) *просто разширено изречение*

22. В кой ред всички думи са предлози?

- А) *към, срещу, в*
- Б) *не, без, нали*
- В) *през, върху, аз*
- Г) *до, ала, кога*

23. По какво се различават подчертаните глаголни форми в изреченията?

Пътечката криволичеше между стари камъни. По пътя ни примамваха гроздове зрели къпини.

- А) по време
- Б) по наклонение
- В) по залог
- Г) по спрежение

24. С каква част на речта е изразен подлогът в изречението?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

Двамата очакват с нетърпение решителния миг.

25. Кое от изреченията е сложно съставно с подчинено определително?

- А) Който е гладен, и неканен ще дойде.
- Б) Краят на страшната суша, която изпогори всичко, вече приближаваше.
- В) Колко е важно първото впечатление, той и не подозираше.
- Г) Гледаше звездите горе, без да ги вижда.

26. В кое от изреченията НЯМА обособена част?

- А) Ужасена от писъка на рожбата си, тя тичаше нагоре-надолу из гората.
- Б) В стаята, подпряна на стол, стоеше новодошлият.
- В) По един път, който излизаше иззад хълма, минаваха коли.
- Г) Всички – и млади, и стари, го уважаваха.

27. В каква последователност изреченията образуват смислово и логически свързан текст?

(1) Това романтично поверие очевидно не е възникнало случайно, тъй като пеперудите са едни от най-красивите живи същества на нашата планета. (2) Древните римляни са вярвали, че пеперудите произлизат от цветчетата, които са се откъснали от стъблата си. (3) В животинския свят с тях могат да си съперничат по хубост на багрите и изящество на формите само някои тропически птици, риби и корали. (4) В умерените географски ширини обаче, сред които се намира и нашата страна, пеперудите са несъмнено най-красивите животни.

- А) 2, 1, 3, 4
- Б) 4, 3, 1, 2
- В) 1, 2, 3, 4
- Г) 3, 4, 2, 1

28. Определете вида на подчиненото изречение в състава на сложното изречение.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

Трудно е да се приеме истината.

29. В кое изречение НЕ е употребено съставно глаголно сказуемо?

- А) Сигурен съм, че мога да се справя със ситуацията без чужда помощ.
- Б) Още с идването си лястовиците се заловиха да поправят гнездата си.
- В) Впечатлена от древния град, тя цял ден не спря да говори за него.
- Г) Висша мъдрост е да различаваш доброто от злото.

30. С кой от посочените изрази ще довършите изречението, за да съдържа то сказуемно определение?

Майстор Манол...

- А) гледаше доволно от чардака на къщата си
- Б) гледаше от чардака на къщата си със задоволство
- В) гледаше доволен от чардака на къщата си
- Г) гледаше от чардака на къщата си и беше доволен

31. Колко определения има в изречението?

(Отговора запишете с думи в листа за отговори.)

През малкото прозорче на хижата се подаваше рошавата глава на пазача, който тревожно наблюдаваше децата си.

32. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Възрожденският дух на Копривщица се усеща както в старите църкви, така и в родните домове на Димчо Дебелянов, на Любен Каравелов и на Георги Бенковски.
- Б) Необяснимо вълнуващо е да си на връх Шипка при ветровито време.
- В) Националният музей „Самуилова крепост”, разположен край Петрич, пази част от историята.
- Г) Дали защото архитектурата на Несебър е средновековна или защото градът има уникалната атмосфера, но той привлича все повече туристи.

33. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Една минута глупост, разрушава труда на три часа мъдрост.
- Б) Ще дойде да му помогне само който го уважава и го разбира.
- В) Не разбрах какво прави, въпреки че го наблюдавах през цялото време.
- Г) Може да си разочарован, ако не успееш, но си обречен, ако не опиташ.

34. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Мисълта, че ще замине веднага, не го напускаше.
- Б) Чашата, която беше донесло момичето стоеше на масата.
- В) Свърших работата, която ми беше възложена и, която ме тревожеше постоянно.
- Г) Още когато изтеглиха темата беше очевидно, че всички ще пишат много.

35. Колко запетаи са пропуснати в изречението?

(Отговора запишете с думи в листа за отговори.)

Мястото дето друг път се синееха гордите вълни на Дунава сега беше една бяла поляна която на юг се свършиваше с висок бряг дето грачеха чавките а на север се сливаше с безкрайната влашка равнина.

36. В кой от редовете вярно са свързани цитат и литературна творба?

- А) „... Народ без жертви не е народ” – „Маминото детенце”
- Б) „... било постлано черно-жълто китено чердже, на което седели две лебеници” – „Немили – недраги”
- В) „... Тя, кай, на сто години я се появи веднъж, я не, ама който я види, от каквато и болест да е болен, оздравя!...” – „Една българка”
- Г) „... в гърдите ми под скъсаната овчарска абица биеше едно мъничко сърце, безкрайно влюбено...” – „Ангелинка”

37. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение:

Художественият детайл „две черни точки”, отнасящ се за очите на Нено от повестта „Маминото детенце”, носи внушение за...

- А) прекомерното богатство на героя
- Б) бездуховната същност на чорбаджията
- В) умствената му ограниченост
- Г) липсата на възвишени пориви и идеали

38. Кой от посочените художествени образи представя границата между родината и чуждата страна в стихотворението „На прощаване”?

- А) „бащино огнище”
- Б) „хоро весело”
- В) „тиха бяла Дунава”
- Г) „тежка чужбина”

39. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение:

Картината на смъртта в Ботевото стихотворение „На прощаване” предхожда картината на победата, защото...

- А) лирическият герой търси в смъртта спасение от поробителя
- Б) бунтовникът съзнава, че поема по път, изпълнен с опасности и риск
- В) в борбата с вековния враг смъртта е по-вероятният изход
- Г) юнакът знае, че пътят към победата минава през скъпи жертви

40. С кое от посочените произведения свързвате подзаглавието *11 август 1877 г.*?

- А) „Немили – недраги”
- Б) „Опълченците на Шипка”
- В) „Една българка”
- Г) „Маминото детенце”

41. На кой ред цитатите НЕ очертават контраста между двата типа човешко поведение – на баба Илийца и на Евтимий, представено в разказа „Една българка”?

- А) „... Нали сме християни...” – „... Какво ще обаждаш и какви християни?...”
- Б) „... нищо тук не оставям да припари” – „И хляб ще ти донеса, и някоя друга дреха...”
- В) „И хляб ще ти донеса, и някоя друга дреха...” – „Как къде? Ами у дома!”
- Г) „Ти си луда!” – „Луда, не луда, ще вървя.”

42. Коя от изброените стилистични фигури и тропи НЕ откривате в цитирания откъс от разказа „Една българка”?

Тя удвои, утрои усилията си, нейните изпечени селски ръце се напънаха, мишиците ѝ сдобиха стоманена пъргавина и сила, кокалите ѝ изпрацяха от налягане и горещ пот рукна от лицето ѝ. Запъхтяна, уморена, като че е изсякла кола дърва, тя се изправи, отдъхна малко и пак го хвана.

- А) градация
- Б) метафора
- В) антитеза
- Г) сравнение

43. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение:

В първа глава на повестта „Немили-недраги” от Иван Вазов надписите и изображенията по кръчмите и по кафенетата, държани от българи, разкриват...

- А) безкористното родолюбие и свободолюбието на емигрантите
- Б) ненавистта на поборниците за народна свобода към турския поробител
- В) революционния дух на предосвобожденската епоха
- Г) безверието на хъшовете и жалкото им настояще в чужбина

44. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение:

Преминаването на Македонски през Дунава...

- А) е един от най-драматичните епизоди в повестта „Немили-недраги”
- Б) разкрива физическата издръжливост, силата на духа и жертвоготовността на хъша
- В) подчертава чувството му за дълг и отговорност при изпълнение на възложената задача
- Г) показва колебанието и нерешителността като същностни черти от характера на хъша

45. Кой от цитираните стихове от одата „Опълченците на Шипка” има характер на развързка?

- А) „Изведнъж Радецки пристигна със гръм.”
- Б) „Грабвайте телата!”– някой си изкряска
и трупове мъртви фръкнаха завчаска...”
- В) „Пристъпи ужасни! Дванайсетий път
гъсти орди лаят по урвата дива...”
- Г) „Бури подир бури! Рояк след рояк!”

46. Кое от посочените словосъчетания НЕ се свързва с описанието на Ниагарския водопад?

- А) „воден елмазен прах”
- Б) „кипяща пенлива маса”
- В) „трептяща маса от къдриви снопове пяна”
- Г) „вечно танцююща балерина”

47. Защо 12-годишното момче в разказа „Ангелинка” от Елин Пелин целува ръката на леля Дъмша?

- А) етикетът изисква да се целува ръка на дамите
- Б) принуден е от леля Станка да изрази уважение
- В) вижда доброта и обич в очите на леля Дъмша
- Г) защото се страхува да не я разсърди

48. Кой от художествените детайли НЕ съдържа характеристика на душевното състояние на Гунчо от разказа „По жицата”?

- А) „поясът му орфан, потурите – също”
- Б) „затегли без нужда ту мустаците си, ту брадата си”
- В) „Гласът му трепна и той замълча.”
- Г) „погледът му, пълен с грижа, тъй си и блуждаеше”

49. Посочете вярното твърдение:

Младите и усмихнати очи на Нонка от разказа „По жицата” от Йордан Йовков са израз на ...

- А) страданието ù
- Б) жаждата ù за живот
- В) тревогата ù
- Г) отчаянието ù

50. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение:

- А) Речта на Странджата от повестта „Немили-недраги” извисява духа на хъшовете и откроява светлите им идеали.
- Б) В разказа „По жицата” бялата лястовичка е символ на надеждата за щастие и за изцеление.
- В) В повестта „Мамино детенце” даскал Славе е наречен *знаменит казанлъшки педагог*, защото притежава и прилага изключителни педагогически умения.
- Г) В стихотворението „Българският език” родното слово е наречено *свещено*, защото е съхранило българския дух през вековете на изпитания и чрез него се осъществява духовната приемственост между поколенията.